

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2022-05-23

Diarienummer

Ö 25-2022/3.1

Sökande

Stockholms universitet

Överlämnat beslut

Etikprövningsmyndighetens beslut den 22 mars 2022, dnr 2022-00499-01, se Bilaga

Projekttitel

Chocker på arbetsmarknaden: Konsekvenser och policyåtgärder

Saken

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden för etikprövning avslår ansökan.

Bakgrund

Projektets syfte är att förstå konsekvenserna av arbetslöshet och hur ekonomisk politik kan bidra till en snabbare anpassning från ett arbete till ett annat. Den specifika målsättningen med projektet är att undersöka konsekvenserna av uppsägning gällande arbetsmarknad, konsumtion, hälsa, brott och effekter på nästa generation. Dessutom är tanken att studera hur reformer i skatter, regler och arbetslöshetsförsäkringen påverkar dessa effekter och hur ekonomisk politik bör utformas vad gäller arbetslöshetsförsäkringens utformning, skattelättnader och uppsägningstider. Studiepopulationen hämtas från Registret för totalbefolkningen och utgörs av samtliga svenskar födda 1933–2000. Därutöver hämtas uppgifter om make, maka, sambo, föräldrar, syskon och barn till ovanstående population, totalt cirka 15 miljoner individer. Studiepopulationens storlek motiveras i ansökan med att det i vetenskapliga topp-tidskrifter inom nationalekonomi numera publiceras få registerstudier som inte utgår från hela populationen på grund av att urvalsfel (sampling errors) annars inte går att undvika. Sökanden uppger som ytterligare skäl att en fördelningsanalys ska göras och att all fördelningsanalys utgår från totalpopulationen och inte från ett representativt urval. Registeruttag planeras från cirka 50 olika register gällande ett stort antal variabler. Data ska tillhandahållas och kodas av SCB, som också har en kodnyckel under projektets löptid, dvs. till 2027.

Etikprövningsmyndigheten begärde att ansökan skulle kompletteras med en precisering av frågeställningarna och en avgränsning av projektet. Dessutom begärde myndigheten en motivering för urvalet av variabler och detaljnivån på informationen från olika register. Även efter kompletteringen ansågs projektet vara alltför övergripande och i behov av en tydlig avgränsning. Ett flertal ledamöter ställde sig frågande till om ett så brett upplagt projekt är förenligt med lagens krav på att endast avgränsade forskningsprojekt kan godkännas, även om det finns motivering till registerutdragen och till detaljnivån på variablerna. Det rådde dock oenighet om att projektet skulle avslås och ärendet har därför hänskjutits till Överklagandenämnden för ett avgörande.

Postadress

Överklagandenämnden för etikprövning
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Besöksadress

Västra Järnvägsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

E-post

kansli@onep.se
Webbplats
www.onep.se

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2022-05-23

Diarienummer

Ö 25-2022/3.1

Skäl för beslutet

I projektet ska en mycket stor mängd detaljerade registerdata för totalbefolkningen begäras ut, t.ex. vilken klinik som kontaktats vid sjukdom och vilken handläggare som hanterat specifika ärenden hos Försäkringskassan respektive Kronofogden, och samband mellan en mängd olika faktorer samköras. Enligt 9 § etikprövningslagen får forskning godkännas bara om de risker som den kan medföra för forskningspersoners hälsa, säkerhet och personliga integritet uppvägs av dess vetenskapliga värde. Vidare ska ett godkännande avse ett visst projekt eller en del av ett projekt eller en på något liknande sätt bestämd forskning (6 §). Överklagandenämnden finner att riskerna för den personliga integriteten är betydande och det kan heller inte uteslutas att forskningspersoner kan komma att identifieras när tillgång till så stora datamängder finns. Ansökan uppfyller således varken kravet om bestämd forskning eller integritetsskydd för forskningspersonerna. Ansökan ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Carina Gunnarsson, Yvonne Lundberg Giwercman (föredragande), Kjell Asplund, Bengt Gustafsson, Ingemar Engström, Johan Fritzell och Lena Näslund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Christina Eintrei och Birgitta Hübinette samt kanslichefen Jörgen Svidén, administrativa sekreteraren Katarina Gate Lundgren och juristerna Johanna Sjöcrona och Amelie Metz deltagit.

På Överklagandenämndens vägnar

Carina Gunnarsson
Ordförande